

Vraag om uitleg van de heer Erik Tack tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het taalgebruik in de gemeente- en OCMW-besturen en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Mijnheer de voorzitter, ik heb vastgesteld dat in Ronse een aantal oproepen voor de hernieuwing van identiteitskaarten in Vlaanderen in het Frans gebeurt. Waarschijnlijk is dat ook in andere faciliteitengemeenten het geval. Mijnheer de minister, ik heb bij mijn vraag een drietal voorbeelden gevoegd. U hebt die kunnen inkijken. Mijn vraag is dus zeker terecht.

Het uitgangspunt van de omzendbrief BA 97/22 is dat de bestuurstaal in de gemeenten van het Nederlands taalgebied – uiteraard – het Nederlands is. Alleen voor de faciliteitengemeenten geldt de regel dat berichten en mededelingen die uitgaan van de gemeentelijke overheid en gericht zijn aan de inwoners van die gemeenten, tweetalig moeten zijn, met voorrang voor het Nederlands. Alle andere individuele contacten met particulieren moeten echter in het Nederlands verlopen. Op eenvoudig verzoek kunnen de Franstalige inwoners van die gemeenten wel de voor hen bestemde documenten in het Frans verkrijgen. Ze moeten dat verzoek echter telkens opnieuw herhalen.

De Raad van State heeft in vijf arresten van 23 december 2004 de diverse vorderingen tot vernietiging van de omzendbrieven-Peeters en -Martens ongegrond verklaard. De wettelijkheid van deze omzendbrieven stond dus onherroepelijk vast. De vroeger toegepaste soepele interpretatie en praktijk, waarbij besturen aan de hand van een of andere vorm van registratie steeds het Frans gebruikten ten opzichte van bepaalde rechtsonderhorigen zonder dat voor het gebruik van die taal een uitdrukkelijk herhaald verzoek werd uitgebracht, is dus onrechtmatig. Elke registratie van de taalvoorkeur van de inwoners via taalregistratie of bestanden, met de bedoeling een automatische taalkeuze te maken, is dus ongrondwettelijk.

De voorbeelden van een Franstalige uitnodiging voor de hernieuwing van de identiteitskaarten waarover ik beschik, betreffen een eerste oproeping en zeker niet een vraag van de betreffende inwoner om een Franstalige versie van deze oproeping. Ze tonen aan dat de stad Ronse op een of andere manier haar inwoners wel catalogiseert in een Nederlandstalige en een Franstalige groep.

De voorbeelden waarover ik beschik, kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën. Een eerste categorie betreft inwoners van de stad Ronse, waarvan de vorige identiteitskaart door de stad Ronse was uitgereikt in het Frans. De tweede categorie betreft inwoners van de stad Ronse die bij de oproeping voor een identiteitskaart nog niet beschikten over een identiteitskaart, maar die vanuit Wallonië naar Vlaanderen zijn verhuisd. Blijkbaar komen die automatisch in een Franstalig register terecht.

Mijnheer de minister, er wordt dus duidelijk een onderscheid gemaakt, hoewel de omzendbrief dat niet toestaat. Bent u op de hoogte van het feit dat faciliteitengemeenten al bij een eerste oproep het Frans gebruiken? Wordt dat onderzocht? Bestaan daar steekproeven over? Zijn u uit andere faciliteitengemeenten dergelijke praktijken bekend? Bent u van plan dat verder te onderzoeken en eventueel sancties op te leggen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Goede collega's, deze vraag sluit aan bij die van de heer Van Nieuwenhuysen. Ze komt in allerlei varianten geregeld terug in deze commissie. Vandaar dat ik me niet enkel richt tot de heer Tack, maar tot alle collega's. We weten allemaal dat het taalgebruik in de Vlaamse gemeenten het Nederlands is. Dat is wettelijk bepaald. Aangezien ook de faciliteitengemeenten onlosmakelijk deel uitmaken van Vlaanderen, geldt deze regel uiteraard ook voor deze gemeenten. Dit geldt vanzelfsprekend eveneens voor de Vlaamse OCMW's en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Mijnheer Tack, u verwijst dan ook terecht naar de omzendbrieven BA 97/22, WEL 98/01 en BA 2005/03.

In overeenstemming met de wet en conform deze omzendbrieven mag een bestuur van een faciliteitengemeente dan ook niet spontaan overgaan tot het gebruik van het Frans in zijn contacten met de inwoners. Mijnheer Tack, ik moet het belang van dit principe niet onderstrepen. U bent het, samen met de andere leden, wat dat betreft volkomen met me eens, denk ik.

Deze regel geldt zowel voor de schriftelijke als de mondelinge contacten. Het gebruik van het Frans is immers enkel toegelaten wanneer een inwoner van een faciliteitengemeente hier uitdrukkelijk om vraagt. Hij zal deze vraag bovendien bij elk contact met het bestuur telkens opnieuw moeten herhalen. Een en ander werd trouwens bevestigd door de ondertussen befaamde arresten van de Raad van State van 23 december 2004. Het geldt uiteraard ook onverkort voor de gemeente Ronse.

Wat uw vraag betreft over het al dan niet steekproefsgewijs uitvoeren van onderzoeken naar de toepassing van de taalwetgeving, kan ik u antwoorden dat een ambtenaar van de provinciale afdeling Vlaams-Brabant van het Agentschap Binnenlands Bestuur systematisch de zittingen van gemeenteraden in de zes randgemeenten bijwoont en me hierover verslag uitbrengt. Daar me geen klachten bereikten over de toepassing van de taalwetgeving in de gemeenteraadszittingen van de andere faciliteitengemeenten, gebeurt dat in die gemeenten niet. Voor het overige worden geen onderzoeken gevoerd naar de toepassing van de taalwetgeving binnen de administraties van de desbetreffende gemeenten. Ik neem immers aan dat de burger en de Vlaamse verkozenen in die gemeenten voldoende mondig zijn om eventuele misbruiken aan te kaarten, wat overigens, zeker wat de randgemeenten betreft, ook heel geregeld gebeurt. De door u aangehaalde concrete feiten in Ronse zijn me niet bekend. Overigens kan ik uit uw vraag en de erbij gevoegde stukken geenszins opmaken of de gemeente inderdaad de taalwetgeving heeft overtreden. De stukken die u bij uw vraag voegt, zijn weliswaar duidelijk in het Frans opgesteld, maar uit niets blijkt dat de gemeente niet eerst deze documenten in het Nederlands zou hebben verzonden en pas na een uitdrukkelijk verzoek van een inwoner in het Frans. In dit geval zou de taalwetgeving immers correct zijn toegepast.

Mocht de uitnodiging om een nieuwe identiteitskaart te komen afhalen initieel in het Frans zijn verstuurd, dan zou dit uiteraard in strijd zijn met de taalwetgeving en met de reeds door u geciteerde en door mij nogmaals aangehaalde omzendbrieven. Ik vraag de gouverneur van provincie Oost-Vlaanderen dan ook om dit te onderzoeken. Zodra ik de resultaten van dat onderzoek heb ontvangen, zal ik nagaan of ik ter zake maatregelen moet nemen. Ik zal u trouwens ook op de hoogte brengen van de bevindingen van het onderzoek door de gouverneur.

Gelijkaardige feiten uit andere faciliteitengemeenten zijn me niet bekend, met uitzondering uiteraard van de randgemeenten, waar het inderdaad gebeurt dat de inwoners initieel in het Frans worden benaderd door de besturen. De situatie, bijvoorbeeld, met betrekking tot het versturen van oproepingsbrieven voor de verkiezingen, is u uiteraard voldoende bekend.

Sancties nemen tegen individuele ambtenaren van de gemeentebesturen die zich zouden bezondigen aan de niet-naleving van de taalwetgeving, ligt niet binnen mijn bevoegdheid. Enkel de gemeentebesturen zelf kunnen dat. Wanneer, daarentegen, het initiatief tot het overtreden van de wet zou uitgaan van een orgaan van het bestuur, zoals het college van burgemeester en schepenen, of van individuele uitvoerende mandatarissen, kan ik daartegen wel optreden. Zo kan ik beslissingen die zijn genomen in strijd met de taalwetgeving, vernietigen. U weet ongetwijfeld dat ik dat ook doe. In het verleden heb ik het al een aantal malen gedaan. Moedwillige overtredingen van de taalwetgeving door uitvoerende mandatarissen, zoals burgemeesters, voorzitters van raden en leden van de colleges, kunnen worden bestraft met de tuchtstraffen waarin het Gemeentedecreet uitdrukkelijk voorziet.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Deze vraag heeft al een zekere voorgeschiedenis. Oorspronkelijk werd ze geweigerd door de voorzitter. Ze is dus al anderhalve maand à 2 maanden in circulatie. Ondertussen heeft de secretaris van de stad Ronse gesteld dat die oproepingsdocumenten naar Ronse zouden zijn verstuurd door de federale overheid. Als dat het geval is, dan betekent dit dat er blijkbaar in Brussel taalregisters worden aangelegd, en dat de bevoegde federale minister of zijn diensten dingen doen die in strijd zijn met uw omzendbrief.

Minister Marino Keulen: Alles wat de bevolking en de burgerlijke stand betreft, is nog steeds federaal. In die zin zijn de gemeenten ook maar de uitvoerders ten behoeve van de federale overheid. De gemeentelijke ambtenaren nemen niet zelf een initiatief. Ze voeren gewoon die opdracht uit voor de federale overheid. Mocht dit het geval zijn, dan moet u daar minister Dewael over laten ondervragen. Dit kan niet door de beugel. Ook die diensten moeten zich houden aan de bestuurstaalwetgeving en de principes die in mijn antwoord en uw vraag meermaals werden aangehaald, zoals het principe dat er initieel in het Nederlands wordt gecommuniceerd. Mensen kunnen in dit geval steeds een vertaling van die documenten naar het Frans vragen, maar ze moeten dat individueel en telkens opnieuw doen.

Als men me vraagt of dit niet neerkomt op spelen met de mensen, dan moet ik antwoorden dat dit niet zo is. Het gaat immers maar over een betrekkelijk klein aantal dingen, zoals een oproeping voor een nieuwe identiteitskaart, die mensen slechts om de 10 jaar krijgen. Of het gaat over een oproeping voor nieuwe verkiezingen. Die krijgen ze één maal om de zoveel jaar. Voor het overige is dat heel uitzonderlijk. Eventueel speelt dat ook een rol bij lokale taksen. In een aantal randgemeenten heeft men de milieutaksen afgeschaft. Daar rijst het probleem al niet. Het is zelfs zo dat, als mensen een brief schrijven in het Frans, ze automatisch een antwoord in het Frans krijgen. Dit is dus heel redelijk. Er wordt altijd de indruk gecreëerd dat we het onmogelijke vragen van die Franstalige inwoners. Gezien de frequentie van die feiten, is dat helemaal niet te veel gevraagd. Mensen worden niet geconfronteerd met overbodige overlast. Dit heeft slechts betrekking op een beperkt aantal handelingen, en het hoeft dus niet overkomelijk te zijn.

De heer Erik Tack: Als dit, zoals ik meen, inderdaad van de federale overheid komt, en u bevestigde net dat die overheid bevoegd is, is het dan ook niet deels uw taak om hierover te overleggen met uw federale collega van Binnenlandse Zaken?

Minister Marino Keulen: Ik wil dat doen, maar hij kent de bestuurstaalwetgeving perfect. Ik vind die uitleg heel vreemd, want ik kan me dat eerlijk gezegd niet indenken.

De heer Erik Tack: Ik zou die vraag natuurlijk niet stellen als ik zou weten dat het over een tweede oproeping gaat. Ik weet pertinent dat het gaat over een eerste oproeping.

Minister Marino Keulen: Dan moet u die vraag stellen in het federale parlement. Alles op zijn plaats. Ik probeer altijd heel coulant en ruim te zijn tegenover dit parlement. Ik probeer ook altijd heel duidelijk te zijn en een consequente lijn te volgen. In alle rust wil ik u het advies geven om, indien dit werkelijk het geval is, de federale minister van Binnenlandse Zaken, die bevoegd is voor bevolking en burgerlijke stand bij de gemeenten, daarover duidelijkheid te vragen.

De voorzitter: Mijnheer Tack, volledigheidshalve wil ik daaraan toevoegen dat uw initiële vraag onontvankelijk is verklaard. U hebt de schriftelijke motivering daarvoor ontvangen. Dat is ook mondeling toegelicht tijdens de laatste commissievergadering voor de paasvakantie, tijdens de regeling van de werkzaamheden. Het incident is gesloten.